

Sygn. akt III AUa 205/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Ansion (spr.)
Sędziowie	SSA Marek Żurecki SSA Maria Małek - Bujak
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2012 r. w Katowicach

sprawy z odwołania D. G. (D. G.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do świadczenia przedemerytalnego

na skutek apelacji ubezpieczonej D. G. (D. G.)

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 29 listopada 2011 r. sygn. akt XI U 548/11

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje ubezpieczonej D. G. (G.) prawo do świadczenia przedemerytalnego poczynając od dnia 7 grudnia 2010 r.

/-/ SSA M. Żurecki/-/ SSA J. Ansion/-/ SSA M. Małek - Bujak

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 205/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 grudnia 2010 roku organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. 2004r. nr 120, poz. 1252 z późn. zm.) odmówił ubezpieczonej D. G. prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że ubezpieczona udokumentowała łącznie 33 lata, 9 miesięcy i 28 dni okresów składkowych, nieskładkowych

i uzupełniających, zamiast wymaganych przepisami 35 lat. Jednocześnie, organ rentowy wskazał, iż nie uwzględnił okresu pracy w gospodarstwie rolnym u rodziców od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 13 listopada 1978 roku, ponieważ od dnia 1 lipca 1977 roku nie został wykazany fakt opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego rolników. Przyczyną odmowy przyznania świadczenia było złożenie wniosku nie bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy i nie wykazanie 35-letniego stażu pracy.

Odwołanie od wskazanej decyzji wywiodła ubezpieczona, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W uzasadnieniu podniosła, że wskazane w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji sporne okresy winny zostać zaliczone, gdyż faktycznie pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców, którzy opłacali składki. Nie jest w stanie tej okoliczności wykazać, ponieważ ani Urząd Gminy ani też Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie posiada dokumentacji z tego okresu. Na podstawie umowy zlecenia zatrudniona była u tego samego pracodawcy bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy za wypowiedzeniem.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie argumentując, jak w treści zaskarżonej decyzji.

Dodatkowo podnosząc, że po rozwiązaniu stosunku pracy D. G.

w okresie od dnia 1 października do dnia 30 listopada 2009 roku zatrudniona była na podstawie umowy zlecenia w (...) Spółce z o.o. z siedzibą w D.. W okresie od dnia 26 listopada 2009 roku do dnia 25 maja 2010 roku pobierała zasiłek chorobowy. Jako bezrobotna zarejestrowała się w dniu 26 maja 2010 roku z prawem do zasiłku dla bezrobotnych od dnia 26 maja 2010 roku. W tej sytuacji nie została zachowana kolejność zdarzeń warunkujących przyznanie spornego świadczenia. Dodatkowo podniesiono argument nie wykazania 35 lat stażu pracy.

Do okresów uzupełniających nie został zaliczony okres od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 13 listopada 1978 roku, tj. okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców.

Nie został udowodniony fakt opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2011 roku Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach oddalił odwołanie.

Bezspornym w sprawie pozostawała okoliczność, że D. G. urodziła się w dniu (...). Wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego złożyła w dniu 6 grudnia 2010 roku.

W okresie od dnia 23 lipca 1984 roku do dnia 30 września 2009 roku zatrudniona była w (...) Spółka z o.o. z siedzibą w D.. Stosunek pracy został rozwiązany na podstawie art. 30 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy w związku z art. 1 ustawy z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. 2003 nr 90 poz. 844 z późn. zm.), to jest z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2004 r. nr 99 poz. 1001 z późn. zm).

W dniu 1 października 2009 roku pomiędzy odwołującą a byłym pracodawcą (...) zawarta została umowa zlecenia nr (...). Na jej podstawie D. G. w okresie od dnia 1 października do dnia 31 listopada 2009 roku wykonywała czynności polegające na przygotowaniu dokumentacji płacowej w związku z inkorporacją pracowników tego podmiotu do (...).

Z zaświadczenia Starostwa Powiatowego w J. z dnia 5 listopada 2009 roku wynika, że rodzice ubezpieczonej N. i K. B. posiadali gospodarstwo rolne w latach 1974-1978 o powierzchni 6,94 ha w obrębie T. gmina J..

D. G. w okresie od dnia 28 lipca 1958 roku do dnia 1 marca 1991 roku była zameldowana w miejscowości T..

Sporne między stronami jest czy zostały spełnione przesłanki do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, wynikające z treści przepisu art. 2 ust. 1 pkt 5 i art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. 2004r. nr 120, poz. 1252 z późn. zm.).

W toku postępowania przed organem rentowym, D. G. złożyła oświadczenie, że nie jest w stanie przedłożyć dokumentów potwierdzających wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców i potwierdzających fakt opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

W okresie od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 13 listopada 1978 roku, jak była obecna w domu, wykonywała wszystkie prace w gospodarstwie rolnym. Pracowała przy sadzeniu, wykopkach, żniwach, sianokosach. W gospodarstwie tym uprawiano zboże i w pewnym okresie również tytoń. Hodowano zwierzęta: krowy, świnie, owce, drób. W tym okresie D. G. uczęszczała do szkoły znajdującej się w odległości 30 kilometrów od miejsca zamieszkania.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią normy art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. 2004r. nr 120, poz. 1252 z późn. zm.), prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która:

- do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była

zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat.

Jednocześnie, w ślad za treścią normy art. 2 ust. 3 cyt. ustawy, świadczenie emerytalne przysługuje osobie określonej powyżej, po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych jeżeli osoba ta spełnia następujące warunki:

- nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna,

- w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych,

- złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6- miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W niniejszej sprawie, w ocenie Sądu Okręgowego, odwołująca nie udowodniła wymaganych przepisami 35 lat stażu pracy. Brak jest podstaw do zaliczenia spornego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców. Przesłuchany w sprawie świadek zeznał, że pracę w gospodarstwie rolnym wykonywała jak była w domu. Nie można przyjąć, że praca była wykonywana codziennie. Nie wykazała również faktu uiszczenia składek. Na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 października 1977 roku o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin, status rolnika posiadał właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego o powierzchni 0,5 ha gruntów rolnych i leśnych. W myśl artykułu cytowanej ustawy, obowiązek opłacania składek na fundusz emerytalny rolników powstał od 1 lipca 1977 roku. Podstawę wymiaru składki stanowił przychód szacunkowy gospodarstwa rolnego (art. 39) a uiszczało się ją wraz z podatkiem gruntowym do Urzędu Gminy.

D. G. urodziła się w dniu (...), nie ukończyła wieku

55 lat, dlatego nie jest uprawniona do nabycia prawa do spornego świadczenia, na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 wskazanej wyżej ustawy.

Sąd podkreślił, że nie jest prawidłowe stanowisko organu rentowego, wskazujące, że kolejną przyczyną odmowy przyznania prawa do świadczenia było złożenie wniosku nie bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy w związku z wykonywaniem zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia. Kwestia ta była przedmiotem rozważań Sądu Apelacyjnego w Katowicach w sprawie III AUa 5014/08 (wyrok z dnia 14 maja 2009 roku). Stwierdzono wówczas, że art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych ani inny przepis tej ustawy nie posługuje się warunkiem: „pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed nabyciem statusu osoby bezrobotnej”, zatem zawarcie umowy zlecenia po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy nie ma znaczenia z punktu widzenia warunków opisanych w treści art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniosła ubezpieczona.

Zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego wskutek błędnej wykładni przepisów art. 10 ustawy z dn. 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych w związku z ustawą z dn. 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych, przez przyjęcie, że do odwołującej się mają zastosowanie postanowienia art. 10 ust. 1 pkt.3 w/w ustawy z 1998 roku,

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, przez przyjęcie, że odwołująca się nie udowodniła 35 lat okresu uprawniającego do emerytury, a tym samym nie ma prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Z tego względu wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie odwołującej prawa do świadczenia przedemerytalnego od daty złożenia wniosku, tj. od grudnia 2010 roku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dn. 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych, jednym z warunków uzyskania przez kobietę prawa do tego świadczenia jest posiadanie okresu uprawniającego do emerytury wynoszącego 35 lat. Natomiast, wg art. 10 ustawy emerytalnej z 1998 roku, okres uprawniający do emerytury może być uzupełniany okresami pracy na roli w zakresie niezbędnym do uzupełnienia posiadanego okresu składkowego i nieskładkowego. Dlatego też, składając wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego, skorzystał z takiej możliwości.

W latach 1977-1978 uczęszczała do szkoły i nie była ani właścicielem ani posiadaczem gospodarstwa rolnego, który to właściciel czy posiadacz zobligowany był do opłacania składek na fundusz emerytalny, zgodnie z ustawą z 27 października 1977 roku, na którą powołuje się Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Składkę taką opłacali rodzice - właściciele gospodarstwa, dzięki czemu jej mama otrzymuje obecnie emeryturę.

Sąd w zaskarżonym wyroku, wbrew rzeczywistości stanowi rzeczy, bezzasadnie przyjął, że pracę w gospodarstwie tym nie wykonywała codziennie.

W tym czasie uczęszczała do szkoły położonej w odległości 30 km od miejsca zamieszkania i każdego dnia dojeżdżała autobusem z domu do szkoły i z powrotem. Podróż trwała 45 min w jedną stronę. Po zajęciach szkolnych do domu wracała najpóźniej po godzinie 15. Często czas przejazdu wykorzystywała na przygotowanie się do zajęć szkolnych. W gospodarstwie rodziców pracowała przy pracach związanych z hodowlą zwierząt - drób, konie, krowy, świnie, jak również przy pracach związanych z uprawą roślin. Pracowała codziennie, sześć dni w tygodniu 4 do 5 godzin dziennie, a w czasie wakacji, jej czas pracy w gospodarstwie rolnym rodziców wydłużał się, co było związane z nasileniem się zajęć - żniwa, sianokosy.

Te stwierdzenia w żadnym razie nie pozostają w sprzeczności z zeznaniami świadka, na które powołuje się Sąd w zaskarżonym wyroku. Oczywiście przecież jest, że prace w gospodarstwie rolnym wykonywała - jak to zeznał świadek - jak była

w domu. Skoro jednak była w domu każdego dnia i każdego dnia przez 4 do 5 godzin wykonywała prace związane z uprawą roślin i hodowlą - brak jest podstaw do przyjęcia, że „nie można przyjąć, że praca wykonywana była codziennie”.

Na uwagę zasługuje i to, że przed lipcem 1977 roku także uczęszczała do tej samej szkoły oddalonej o 30 km od miejsca zamieszkania (od 1973 roku) i organ rentowy i Sąd uwzględnił jej ten okres, jako okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia. Od lipca 1977 roku nie się przecież w tym

zakresie nie zmieniło.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Organ rentowy nie kwestionował merytorycznie charakteru pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu przez nią 16 roku życia, jako uczennicy i domownika.

Zgodnie z treścią art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS - „Przy ustalaniu praw do emerytury uwzględnia się również okresy (...): pkt 3 - przypadające przed dniem 1 lipca 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia (...)” w zakresie koniecznym do uzupełnienia okresu niezbędnego do przyznania świadczenia.

Organ rentowy dokonał oceny potrzeby ciągłej pracy w gospodarstwie rolnym i zdaniem Sądu Apelacyjnego, w okolicznościach sprawy niniejszej - trafnie. Należy bowiem mieć na względzie powierzchnię gospodarstwa - 8,5 ha, strukturę, ilość osób zamieszkujących w gospodarstwie i sposób świadczenia pracy.

Nie ulega wątpliwości, że w tych okolicznościach praca wykonywana przez ubezpieczoną, która nie uległa zmianie (zmniejszeniu) po 30 czerwca 1977 roku, była wykonywana stale oraz łącznie w wymiarze, co najmniej 4 godziny dziennie - czyli co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy. W tej kwestii stan faktyczny sprawy nie budzi wątpliwości i wiarygodnie brzmi zapewnienie ubezpieczonej i zeznanie świadka, że na pracę w gospodarstwie poświęcała, co najmniej 4 godziny dziennie

w okresie od 28 lipca 1974 roku do 13 listopada 1978 roku. Uwiarygodnia te zeznania stanowisko organu rentowego wyrażone w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy zaakceptował okres od 28 lipca 1974 roku (16 lat) do 30 czerwca 1977 roku,

a przyczyną odmowy zaliczenia okresu od 1 lipca 1977 roku było nie opłacanie składek na FUSR.

Stanowisko to jest oczywiście błędne.

Otóż ubezpieczona pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców gdy nie obowiązywało ubezpieczenie domowników. Objęcie ubezpieczeniem społecznym domowników rolnika zostało wprowadzone w ustawie z dnia 14 grudnia 1982 roku

o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin.

Ta sytuacja prawna znalazła kontynuację w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 roku

o ubezpieczeniu społecznym rolników (art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 1 pkt 2 tej ustawy),

w której stwierdzono, że domownik rolnika podlega ubezpieczeniu społecznemu

z mocy ustawy. Dlatego dopiero od daty wejścia w życie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 roku (tj. od dnia 1 stycznia 1983 roku) ojciec ubezpieczonej byłby zobowiązany zgłosić córkę do ubezpieczenia społecznego, jako domownika.

Z tego względu ustawodawca stwierdził, że przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym uważa się za okresy wykonywania pracy na takich warunkach, jakie po dniu 1 stycznia 1983 roku obowiązywały podstawą do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolnika.

Reasumując - organ rentowy błędnie odmówił obliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, a doliczając ten okres, ubezpieczona posiada 35-letni staż pracy.

Ubezpieczona spełnia również pozostałe warunki - przyczyna rozwiązania umowy o pracę oraz zarejestrowanie w PUP i pobieranie zasiłku dla bezrobotnych.

Na tę okoliczność wypowiedział się Sąd Okręgowy i ten pogląd Sąd Apelacyjny aprobuje.

A zatem, skoro ubezpieczona wykazała spełnienie wszystkich warunków wymaganych przepisem art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. nr 120 poz. 1252 z 2004r.), to nabyła prawo do świadczenia przedemerytalnego.

Z tych względów, z mocy art. 386 § 1 k.p.c., należało zmienić zaskarżony wyrok i orzec jak w sentencji.

/-/ SSA M. Żurecki/-/ SSA J. Ansion/-/ SSA M. Małek - Bujak

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

JR